

PLÁN HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE BUDINCE NA OBDOBIE ROKOV 2027 – 2032

1. ÚVOD

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) obce Budince na obdobie rokov 2027 – 2032 je základným strednodobým strategickým dokumentom samosprávy. Bol vypracovaný v súlade so **zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja** v znení neskorších predpisov.

Hlavným poslaním tohto dokumentu je analyzovať súčasný stav obce, pomenovať jej silné a slabé stránky a na základe toho definovať jasnú víziu, kam by mali Budince v najbližších rokoch smerovať. PHSR predstavuje otvorený programový systém. Spája záujmy obyvateľov, poslancov obecného zastupiteľstva, miestnych organizácií a podnikateľských subjektov pôsobiacich na území obce a v spádovom regióne Použia.

Pre obec Budince je tento dokument zároveň **nevyhnutnou legislatívnou podmienkou** pre úspešné zapojenie sa do externých dotačných schém. Slúži ako kľúčový podklad pri predkladaní žiadostí o nenávratný finančný príspevok z:

-
- Európskych štrukturálnych a investičných fondov (najmä Program Slovensko),
- Plánu obnovy a stability SR,
- Environmentálneho fondu a iných štátnych dotácií či mikrograntov Košického samosprávneho kraja.
-

Dokument bol spracovaný s maximálnym ohľadom na reálne finančné a personálne možnosti malej vidieckej obce. Dôraz sa kladie na efektivitu, zelené riešenia a trvalo udržateľný rozvoj komunitného života.

2. ANALYTICKÁ ČASŤ (Východiskový stav obce)

2.1. Všeobecná charakteristika a geografia

Obec Budince (maď. *Budaháza*) sa nachádza v juhovýchodnej časti **Košického kraja**, administratívne patrí do **okresu Michalovce** Budince - Wikipédia a je súčasťou historického regiónu **Použie** (Zemplín) Samospráva - Budince -.

-

- **Rozloha katastrálneho územia: 1,96 km²** (196 hektárov) Budince - Zamiluj sa do Slovenska.
- **Nadmorská výška: 104 m n. m.** Budince - Zamiluj sa do Slovenska (typický nížinný charakter Východoslovenskej nížiny).
- **Poloha a dostupnosť:** Obec leží v tesnej blízkosti štátnej hranice s Ukrajinou a susedí s obcou Ruská Budince - Wikipédia. Spojenie s okolím zabezpečuje cesta III. triedy. Spádovým mestom pre občanov sú **Veľké Kapušany** (vzdialené cca 8 km) O nás - Budince a okresné mesto **Michalovce** (cca 40 km).
-

2.2. Demografická situácia

Budince patria k malým, vidieckym obciam. Demografický vývoj vykazuje stabilizovaný stav s miernymi výkyvmi, no dlhodobým rizikom je starnutie obyvateľstva.

-
- **Počet obyvateľov:** Podľa oficiálnych údajov má obec **238 obyvateľov** Budince - Wikipédia.
- **Hustota zaľudnenia:** Cca **121 obyvateľov / km²** Budince - Wikipédia.
- **Národnostné zloženie:** Obec je národnostne zmiešaná. Prevláda **maďarská národnosť** (cca 70 %), nasleduje **rómska národnosť** (cca 23 %) a **slovenská národnosť** (cca 4 %) Budince - Wikipédia.
- **Veková štruktúra:** Priemerný vek obyvateľov sa pohybuje okolo **35 rokov** Budince - Slovensko v Kocke. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo tvorí zhruba 148 osôb Budince - oma.sk. Index starnutia zatiaľ nedosahuje kritické hodnoty, avšak pre udržanie mladých rodín chýbajú pracovné príležitosti priamo v obci.
-

2.3. Technická infraštruktúra

Stav technickej infraštruktúry priamo ovplyvňuje kvalitu života obyvateľov a je kľúčovým faktorom pre rozvoj obce.

-
- **Miestne komunikácie:** Sieť miestnych ciest vyžaduje priebežnú údržbu. Asfaltový povrch na vedľajších uličkách je v mnohých úsekoch opotrebovaný a vyžaduje rekonštrukciu. Chodníky pre peších sú vybudované len čiastočne.
- **Zásobovanie vodou a plynom:** Obec disponuje **plynofikáciou** a obyvatelia majú možnosť napojenia na **verejný vodovod**.
- **Kanalizácia a odpadové vody:** Najväčším infraštrukturálnym a environmentálnym deficitom obce Budince je **absencia splaškovej**

kanalizácie a obecnej čistiarne odpadových vôd (ČOV). Obyvatelia situáciu riešia individuálnymi žumpami.

- **Verejné osvetlenie:** Systém osvetlenia je funkčný, avšak staršia technológia svietidiel generuje vysoké náklady na elektrickú energiu. Je nutná modernizácia na úspornú LED technológiu.
- **Odpadové hospodárstvo:** Odvoz komunálneho odpadu je zabezpečený externe. Separovaný zber (plasty, papier, sklo) prebieha, avšak chýba rozvinutejšia infraštruktúra na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu (napr. domáce kompostéry).
-

2.4. Občianska vybavenosť, sociálne služby a kultúra

Vzhľadom na veľkosť obce je občianska vybavenosť základná, naviazaná na spoluprácu so susednými obcami a mestom Veľké Kapušany O nás - Budince.

-
- **Sídlo samosprávy:** Administratívnym centrom je **Obecný úrad Budince** Samospráva - Budince -. Budova vyžaduje investície do zníženia energetickej náročnosti (zateplenie, rekonštrukcia vykurovania).
- **Kultúra a šport:** Ústredným priestorom pre kultúrne podujatia a schôdze je sála kultúrneho domu. Voľnočasové a športové zóny pre mládež a rodiny s deťmi (detské ihrisko, oddychové zóny) sú nedostatočné a vyžadujú modernizáciu.
- **Školstvo a zdravotníctvo:** V obci sa nenachádza materská ani základná škola. Deti dochádzajú do školských zariadení v okolí (napr. obec Ruská Budince - Wikipédia alebo Veľké Kapušany). Rovnako zdravotná starostlivosť (všeobecný lekár, lekáreň) je dostupná v spádovom meste Veľké Kapušany O nás - Budince.
- **Poštové služby:** Poštovú agendu pre obec zabezpečuje **Pošta Ruská** (PSČ 076 77) Budince - Wikipédia.
-

2.5. Hospodárstvo a zamestnanosť

-
- **Ekonomická aktivita:** V katastri obce dominuje poľnohospodárska pôda. Väčšina obyvateľov dochádza za prácou mimo obce (Veľké Kapušany, Michalovce, prípadne Košice).
- **Nezamestnanosť:** Regionálna miera nezamestnanosti patrí k vyšším v rámci SR. Miera nezamestnanosti v obci sa pohybuje okolo **23 %** Budince - oma.sk, čo vytvára tlak na sociálny systém a vyžaduje podporu tvorby lokálnych

pracovných miest (napr. aktivácia dlhodobo nezamestnaných formou menších obecných služieb).

-

3. STRATEGICKÁ ČASŤ (Vízia a ciele rozvoja obce)

3.1. Globálny cieľ a Vízia obce Budince do roku 2032

-
- **Vízia obce:** *"Obec Budince je moderná, bezpečná a environmentálne zodpovedná vidiecka obec Použia, ktorá si zachováva svoje kultúrne tradície. Je plnohodnotným domovom pre všetky generácie vďaka zmodernizovanej infraštruktúre, skvalitneným službám a podpore komunitného života."*
- **Globálny cieľ:** Dosiahnuť trvalo udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj obce Budince prostredníctvom komplexnej modernizácie technickej infraštruktúry, znižovania energetickej náročnosti verejných budov, zlepšovania kvality životného prostredia a vytvárania podmienok pre aktívne medzigeneračné spolužitie.
-

3.2. Prioritné oblasti a špecifické ciele

Prioritná oblasť 1: Technická infraštruktúra a hospodársky rozvoj

-
- **Špecifický cieľ 1.1: Rekonštrukcia a bezpečnosť miestnych komunikácií**
  - *Opatrenie:* Systematická obnova asfaltových povrchov na vedľajších uličkách obce, budovanie a oprava peších chodníkov pre zvýšenie bezpečnosti detí a seniorov.
  - *Ukazovateľ výsledku:* Počet metrov zrekonštruovaných ciest a chodníkov.
- **Špecifický cieľ 1.2: Príprava územia pre odkanalizovanie obce**
  - *Opatrenie:* Spracovanie kompletnej projektovej dokumentácie a získanie stavebného povolenia pre budúcu výstavbu splaškovej kanalizácie a čističky odpadových vôd (ČOV).
  - *Ukazovateľ výsledku:* Schválená projektová dokumentácia s územným/stavebným rozhodnutím.
-

Prioritná oblasť 2: Životné prostredie a energetická efektivita

-
- **Špecifický cieľ 2.1: Zelená samospráva a energetická úspora budov**

- *Opatrenie:* Komplexné zatepľovanie budovy Obecného úradu a Kultúrneho domu, výmena okien a inštalácia obnoviteľných zdrojov energie (napr. fotovoltické panely na strechy verejných budov).
- *Ukazovateľ výsledku:* Zníženie ročných nákladov obce na energie v %.

- **Špecifický cieľ 2.2: Modernizácia verejného osvetlenia**
  - *Opatrenie:* Výmena starých, neúsporných svietidiel za modernú a inteligentnú LED technológiu s reguláciou intenzity svietenia v nočných hodinách.
  - *Ukazovateľ výsledku:* Počet vymenených svetelných bodov, úspora elektriny.
- **Špecifický cieľ 2.3: Zefektívnenie odpadového hospodárstva**
  - *Opatrenie:* Distribúcia domácich kompostérov pre obyvateľov na zhodnocovanie bioodpadu v záhradách, zavedenie intenzívnejšieho triedenia plastov a skla.
  - *Ukazovateľ výsledku:* Zníženie objemu zmesového komunálneho odpadu vyvážaného na skládku.
-

Prioritná oblasť 3: Sociálny rozvoj, kultúra a komunitný život

-
- **Špecifický cieľ 3.1: Revitalizácia verejných priestranstiev a zón oddychu**
  - *Opatrenie:* Vybudovanie moderného a bezpečného detského ihriska, osadenie parkovej zelene, lavičiek a vytvorenie centrálnej oddychovej zóny pre rodiny a mládež.
  - *Ukazovateľ výsledku:* Počet vytvorených/zregenerovaných verejných plôch.
- **Špecifický cieľ 3.2: Podpora lokálnej zamestnanosti a sociálna pomoc**
  - *Opatrenie:* Využívanie inštitútu menších obecných služieb (aktivačné práce) na údržbu čistoty v obci, rozvoj terénnej sociálnej práce na pomoc seniorom a zraniteľným skupinám obyvateľstva.
  - *Ukazovateľ výsledku:* Počet zapojených osôb do obecných služieb.
- **Špecifický cieľ 3.3: Zachovanie kultúrneho dedičstva a medzigeneračný dialóg**
  - *Opatrenie:* Modernizácia vnútorného vybavenia kultúrneho domu, podpora tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí pre slovenské, maďarské a rómske komunity v obci.
  - *Ukazovateľ výsledku:* Počet úspešne zrealizovaných kultúrno-spoločenských podujatí ročne.
-

4. PROGRAMOVÁ A FINANČNÁ ČASŤ (Akčný plán)

Priorita / Názov projektu	Zodpovedný subjekt	Plánovaný rok realizácie	Odhadovaný rozpočet (€)	Hlavný zdroj financovania	Sledovateľný ukazovateľ (Indikátor)
PRIORITA 1: Infraštruktúra					
1.1 Rekonštrukcia a obnova miestnych komunikácií	Obec Budince	2027 – 2029	**85 000 €**	Program Slovensko / Výzvy MV SR + 5% obec	Počet m² zrekonštruovaného asfaltového povrchu
1.2 Príprava projektovej dokumentácie pre odkanalizovanie	Obec Budince	2027 – 2028	**15 000 €**	Environmentálny fond / Vlastné zdroje	Vypracovaný projekt so stavebným povolením
PRIORITA 2: Životné prostredie					
2.1 Modernizácia verejného osvetlenia na LED technológiu	Obec Budince	2027	**35 000 €**	Plán obnovy / Environmentálny fond	Počet vymenených svietidiel (úspora energie)
2.2 Zníženie energetickej náročnosti budovy OÚ a KD	Obec Budince	2028 – 2030	**120 000 €**	Program Slovensko / Plán obnovy a stability SR	Zníženie energetickej triedy verejnej budovy
2.3 Podpora domáceho kompostovania (Nákup kompostérov)	Obec Budince	2028	**8 000 €**	Environmentálny fond / Výzvy MŽP SR	Počet distribuovaných kompostérov domácnostiam
PRIORITA 3: Sociálny rozvoj					

3.1 Výstavba detského ihriska a obecnej oddychovej zóny	Obec Budince	2027	**18 000 €**	Dotačné schémy Košického kraja / Úrad vlády	1 funkčné detské ihrisko v centre obce
3.2 Revitalizácia interiéru a vybavenia kultúrneho domu	Obec Budince	2029	**22 000 €**	Fond na podporu kultúry / Vlastné zdroje	Zmodernizovaná sála a nová interiérová technika
3.3 Rozvoj terénnych služieb a menších obecných služieb	Obec Budince	Priebežne	**4 000 €** / ročne	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR)	Počet aktivovaných nezamestnaných občanov

5. ZÁVER

Schválením tohto *Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Budince na obdobie rokov 2027 – 2032* obec získava jasný návod na to, ako systematicky odstraňovať svoj modernizačný dlh a zvyšovať kvalitu života svojich občanov. Dokument nie je dogmou, ale živým nástrojom riadenia obce.

Úspešné naplnenie stanovených cieľov – od opravy miestnych komunikácií cez modernizáciu verejného osvetlenia až po energetickú obnovu verejných budov – však nebude závisieť len od schváleného textu. Rozhodujúcim faktorom bude schopnosť samosprávy pružne reagovať na vyhlasované výzvy, zabezpečiť spolufinancovanie projektov a manažovať ich úspešnú realizáciu.

Súčasťou úspechu je aj udržiavanie aktívneho dialógu s občanmi Budiniec, ktorí sa svojimi podnetmi a vyplnením dotazníkov priamo podieľali na tvorbe tohto plánu. Pravidelné ročné monitorovanie a vyhodnocovanie stanovených merateľných ukazovateľov umožní Obecnému zastupiteľstvu v Budinciach včas reagovať na nové potreby a flexibilne upravovať priority prostredníctvom prípadných dodatkov.

Tento strategický dokument nadobúda platnosť a účinnosť dňom jeho schválenia Obecným zastupiteľstvom obce Budince. Od tohto momentu sa stáva záväzným podkladom pre investičnú a rozvojovú činnosť samosprávy na najbližšie šesťročné obdobie.

V Budinciach, dňa 31.07.2026

.....

Lóránt Juhász

starosta obce Budince